

AGENDA

Az az:

Az Anyaszentegyházbeli szolgálát szerént való

CSELEKEDET:

Mellyben az Uj Testámentomi két Sácramentomoknak, a' Szent Kereszt-ségnek és az Ur Vacsorájának ki-szolgáltatásának, és az Házassulandóknak egyben-adattatásoknak MÓDGYA és FORMAJA meg-irattatik,

Illyen véggel:

Hogy az Erdély Országi Reformáta Ecclesiákban, Egyenlőképpen szolgáltaának ezek ki; hogy ebben-is Vállásunknak s' Ritu-sinknak edgyező vóltok ki-velsék.

Melly fzedegettetett a' b. e. MELOTAI IST-VAN Agendájából: és ki-bocsáttatott az Erdélyi Szent Generális költségével.

COLOSVARATT,

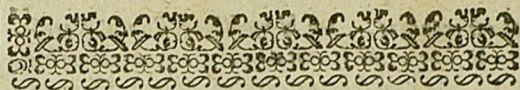
Nyomtatta VERES-EGYHÁZI SZENTYEL MIHALY. M. DC. LXXX.

1Corinth. 14. vers. 40.

MINDENEK
E KESSEN, ES JO REN-
DEL LEGYENEK,
Ti kőztetek.

A' KEGYES OLVASONAK.

Leitől fogva, nagy kívánsággal óhajtot-
ták, mind az Egyházi szolgák közzül né-
mellyek, s' mind a' külső renden lévő ér-
telmes emberek: hogy az Ecclesiában len-
ne mind edgy a' Keresztelésnek, Ur Vacsorájának
ki-szolgáltatásának, és az Házasulandóknak
edgyben adatrátásoknak módgya. Mert valamennyi
Gyülekezetben bé mégy, majd meg annyi formát
látz, a' meg jegyzett szolgálatnak rendiben: annyi-
ra hogy az Egyházi emberrel edgyütt változik a' Ke-
resztelésnek és az Ur Vacsorájának módgya-ú. Melly
miatt nem csak a' Kereszttyén kősiégnek, de még az ér-
telmes Embereknek-ú elméjék meg tántorodik, és
meg háborittatik. Ez az oka, hogy a' kik Tanítójok-
nak ebben való szolgálattoknak rendihez szoktanak,
a' másokét nehéz füllel halgathatták, sőt gyakorta
meg ú guggolyák. Mert némelly tanító azt mond-
gya: János, én tégedet Keresztellek: Némelly, Já-
nos, én tégedet Motogatlak. Itt fel-kiált az ér-
telmes ember: Nem meg-keresztellek, (ugymond)
hanem csak meg-mosogat ak. Némelly, a' kezével mo-
sogattya a' gyermek fűjét, ezt mondván: En tége-
det N. Keresztellek, &c. Némelly meg-sem illeti:
(2) 2   Itt az

Itt azt mondgya: Am ki-mosdék a Páp a Kereszt-
ségből; hogy több számtalan akadályokat elő ne hoz-
zak. De a mi szegény együgyű Atyánk fia-i is, mi-
kor az Egyházi szolgálatra adgyák magokat, egybek-
től kereszterik elő, módgyát e szolgálatnak, és így va-
lamennyi fő, annyi a szolgálatnak módgya; holott
nem szabad vala ilyen idvesítés és méltóságos szent
szolgálatnak rendiben, senkinek újabb formát követ-
ni. Mert edgy az Evangéliom, edgy az Hit, edgy a
közönséges Ecclesia, edgy a Kereszttség, edgy a Vég
Vacsora; tehát a ki-szolgáltatásnak módgyának is
edgynek kell lenni: hogy mindenek ékeessen és jó ren-
del lehessenek, az Ecclesiában.

Im én, az én Christus Jésumnak alázatos szegény
szolgája, azt a szolgálatnak formáját, melyet De-
breczennek Keresztyén Városában, negyed fél eszten-
deig tanuló deák koromban, edgy esztendeig s' néhány
hónapig Schóla Mester koromban, láttam s' hallot-
tam, és ama' böldeg emlékezetű, nagy Apostoli em-
berek-től, Hódolzi Lukács-tól, és Sárkőzi Jánostól,
tanultam, és a Kállai Ecclesiában három esztendeig;
a Szathmár Városiban tízen edgy esztendeig, Espe-
restségemben hétig, Püspökségemben ötig, és itt a
Gyula-Fejérváriban három esztendeig, szolgáltat-
tam, e könyvecskében be-írtam: hogy mind az
együgyű Atyánszainak, Christuban hivatalos szol-
ga társainknak, legyen példa előtők, melyre e szent
szolga-

szolgálatra nézzenek, s' mind a Keresztyén köfség-
nek legyen értéére az Anyaszentegyházbéli szolga-
latnak tudománya. Írtam Gyula-Fejérváriban,
1621. Esztendőben, Kis-Azszony havának 23-
dik napján.

A' Felsőges GABRIEL Királynak,
Isten kegyelméből Magyar Ország-
nak, Dalmátianak, &c. Királyná-
nak: Erdélynek Fejedelmének &c.
Prédikátora,

Mélotai Nyilas István

A

A' Szent
K E R E S Z T S E G N E K
ki-szolgáltatásának
M O D G Y A.

I. **A'** Meg-keresztelendő kis Gyermekekkel, a' Kereszt Atyák s' Anyák, elő álván, (a' Közöséges Szent Gyülekezetben) a' Szent Keresztiséget, így kezdgye a' Tanító: *pagina 1.*

A' mi segedelmünk legyen az Atya Fiú és Szent Lélek Istennek nevében: Ki teremtette mennyet és a' földet, Amen.

II. A' mi Urunk Jézus Christus, minek előtt, fel-menne test szerént, az Egekben, ilyen parancsolatot ada Tanítványinak, *Matth. 28. 19.* El-menvén tanítsatok minden népeket, meg-keresztel-vén őket, az Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevében.

III. Minek előtte azért, e' kis Gyermekek, (Gyermetkéket, ha több edgynél) az Anyaszent-egyháznak társaságában, a' szent keresztiség által bé-szentelődik: annak előtte szűkség rövideden meg-értenünk, mi legyen a' szent keresztiség, és mi végre szereztetett. *pag. 2.*

IV. A'

IV. A' szent keresztiség, semmi nem egyéb, hanem, a' Christus Jéusól szereztetett szent Sacramentom, avagy szent Jegy, mely léfzen vízzel való mosodás által, az Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevében: a' kisdéd gyermekeknek az Isten frigy kötésében való bé-állatásokrak, ujonnan való születetéseknek, és az Anyaszentegyházban való bé-számlátásokrak, és a' Pogányoktól való meg-külömböztetéseknek, bizonyágra. *pag. 2.*

V. Melly keresztiségnek leírásában, ilyen dolgok vannak.

1. A' szent keresztiségnek szerző oka: ki a' Jézus Christus, mint Szent Máthé, *c. 28. 29.* és Szent Márk, *c. 16. 15.* meg-irták.

2. A' szent keresztiségnek állattya vagy valósága: Sacramentom, vagy szent jegy: ugyan-is a' keresztiség jegye, a' Jézus Christus vére által bűn-inkből való meg-mosogatásunknak, *1 Ján. 1. 7.* és a' Szent Lélek által való újjá születetésünknek; mind kettőt öfzve foglallya Szent Pál mikor így szól: *Meg-mosattattatok, meg-szenteltettetek az Ur Jézusnak nevében, és a' mi Istenünk lelke által, 1 Cor. 6. 11. pag. 7.*

(Erre nézve mond Keresztelő János-is, két keresztiséget, *Matth. 3. 11.* Edgyik, a' melly léfzen tűzzel, a' bűnnek el-tisztogatására, a' Szent Lélek Istennek belsőképpen való titkos munkálkodásának általa; másik, a' melly léfzen vízzel, a' külső

(a) 4

mosó-

mosódás által: melly külső mosódás szentelátomást való tanubizonyysága (jegye) a Szent Léleknek belsőképpen való titkos munkájának, a bűnnek el-tisztításában: mellyre nézve, a Szent Pál-is, Ujjonnan való születésnek feredőjének mondgya a keresztséget, *Tit. 3. 5. pag. 7. 8.*

3. A keresztségnek *Matériája*: melly nem egyéb, hanem tiszta víz. Itt lássuk; *Miért szerzette idvezítőnk vízzel a szent keresztséget?*

Felelet. Azért mert miképpen az víz, az embernek testéről a szennyer el-mossa; azonképpen a Christusnak vére (annak érdeme) megtisztít minket a mi bűneinkből, azt mondgya Szent János: *a Jésus Christusnak* (az Isten Fiának vére) *tisztít meg minket minden bűneinkből,* *1 Ján. 1-7. pag. 7.*

4. A keresztségnek *Formája*: Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevében.

K. *Mit részen Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevében kereszteni?*

Felelet. (1) Az Atya Fiu és Szent Lélek Istennek frigyében bé-vétetni: mint az Izraeliták kisdedi az O Testámentomban, a környűlmetékedés által, az Istennek frigyében, bé-vétetnek vala, *Genes. 17. 7. 10.*

(2) A bűnnek bocsánattját, a meg-szenteltetését, és az örök életet, az Atya, Fiu és Szent Lélek Istentől várni: melly kegyelmek, a szent keresztség

keresztég által pecsételtetnek-el, a választottakban: ilyen véggel parancsolgya Isten Ananiás által Pál Apostolnak, hogy keresztselkedgyék-meg, *Act. 22. 16. Kély-fel keresztselkedgyél-meg, és tisztítsd meg a te bűneidről, az Urnak nevében:* mert itt az Urnak neve, nem egyéb; hanem az Atya, Fiu és Szent Lélek Istennek neve, melly névben parancsolgya Idvezítőnk, hogy keresztselkedgyünk, *Matth. 28. 19.*

5. *Vége* a keresztségnek: Három kiváltképpen való végei vannak a szent keresztségnek.

(1) *Vége:* A kisded Gyermeknek a frigy kötésében való bé-állattatások: mert az Ur Isten, a keresztség által térszen (külsőképpen) kötést a kis Gyermetskével, és azt fogadgya (ama szövegszerű szerént mellyet Isten tőn Abrahámmal, *Genes. 17. 7. Léscék tenéked Istened, és a te maradéknak*) hogy díet kegyelmében vőte, bűnét meg-bocsátgya, s tellyes életében gondviselő, tápláló és őltalmazó Atya, s Istene léfzen; A kis Gyermek ellenben, azon keresztségnek fel-vételében (a kereszt Atyák s Anyák személyekben: kik Istent előt, őérette, mint edgy kezefek) azt fogadgya: hogy az Atya, Fiu és Szent Lélek Istennel, a kinek nevében meg-keresztselkedik, és a kinek nevét a keresztségben fel-vézi, több Istent nem akar ősmérni; hanem egyedül azt tiszteli, imádgya s félí: és az ő zászlója alatt, (az Evangéliomi igaz hitben

hitben s' vallásban, mind hólta napiglan megmarad. pag. 4. 5.

(2) *Vége: A' bűn bocsánatnak és az újjá születésnek elpecsétlése*: mert a' keresztségnek vize, senkinek bűnét el nem mossa és senkit újjá nem szül; egyébaránt, minden megkereszteltetett ember megigazittatnék, és így idvezülne; hanem csak jegye s' elpecsétlője, a' Jézus Christus vérének érdeme által való bűneink elmosásának, *1Ján. 1. 7.* Es a' Szent Lélek Isten ujjá szülő kegyelmének; mind kettőt öfzve kőti Idvezítőnk, *1Ján. 3. 5.* és Szent Pál, *1Cor. 6. 11.* pag. 7.

(3) *Vége: A' Keresztényeknek az Anyaszentegyháznak társaságában való bé-számláltatások és a' Pogányoktól való megkülömböztetések*: Mert noha keresztény Atyától s' Anyától születetni annyit térszen, mint az hivek közöttön számláltatni, és a' Pogányoktól megkülömböztetni, (mivel hogy ha a' gyökér az az, a' bűlék (a' frigy körféje nézve) szentek, az ágak, az az, a' magzatok is szentek *Rom. 11. 16.*) mindazáltal az Istennek Szent Fia, az Ur Jézus Christus, akarta s' akarja az hiveket, külső jegy által is (mint az O Testámentomban a' körülmetélkedés által *Gen. 17. 10.*) Az Új Testámentomban az Anyaszentegyháznak külső látható Gyülekezetiben, bé-számlálni: minémű a' keresztség: így számláltatának a' meg-tért Sidók, *Akt. 2. 41.* és Cornélius egész háza népével az Anya-

nyaszentegyházban, a' keresztség által, *Akt. 10. 48.* pag. 10.

(VI. Mind ezekből immár meg-tetfzik, hogy az Ur Jézus Christus parancsolattya szerént szükséges a' szent keresztség: mind a' pogányságból s' eretnekségből meg-tért öregeknek; s' mind a' keresztyén szüléktől született kisdedeknek. Az öregeknek ezért: hogy a' keresztségnek felvételével meg-mutassák, hogy ők-is a' pogányságnak s' eretnekségnek, ellenc mondattanak, és az Anyaszentegyháznak élő tagjai akarnak lenni: és hogy kereszténynek a' Christustól (nema' keresztől) akarnak neveztetni s' hivattatni, és hogy az Atya Fiu és Szent lélek edgy bizony örök Istent akarják tisztelni és imádni. A' kisdedeknek szükséges ezért: hogy ők-is mentől hamarabb, a' keresztség által, az Anyaszentegyháznak külső társaságában bé-számláltassanak. pag. 2.)

K. A' Gyermetskéket meddig sólni nem tudnak, és nem értik mire való a' keresztség, meg-kell keresztelni?

F. A' Dávid Ferencz, Enyedi György (vagy Socinus) vallásán lévő, tagadgyák: kik az ögyermekeket kicsiny korokban, meg nem keresztelik; hanem fel-ferdült korokban: addig penig csak el-nevezik. Mi penig azt állattynk: hogy az Isten frigyében született kisgyermekeket, (születések után mentől hamarabb, jó alkalmatossággal) meg-kell keresztelni.

1, Mert

1. Mert ma a' keresztyéneknek Gyermetskéi szintén úgy az Isten frigyében vannak, mint régén az Iraeliták Gyermetskéjek, az Istennek amaz igéreti szerént, *Gen. 17. 7. Lészek tenéked Istened, &c.* Mellyre nézve azok, menten nyolczad napon környűlmetéltetnek, és így az Istennek frigyében, ez általa' külső jegy által bé-iktattanak, *Gen. 17. 10.* tehát ma-is a' mi kisdédink azon Istennek frigyében, ménten kisdéd korokban (akar nyolczad napon, akar az előtt, akar az után csak hamar: mert ma bizonyos nap számra nem köteleztetünk) a' szent keresztség által bé kell iktatni: mivel szintén úgy azoké a' kegyelemnek igéreti, mint az Atyáké, *Act. 2. 39. pag. 14. 15.*

2. Mert (a' választott) kisdédnek az Istennek kegyelmében, az ígétert szerént bé-vétetvé, Szent Lélekkel s' hittel meg-ajándékoztatnak, és a' Szent Lélektől el-foglaltatnak (mint Jérémiás és Keresztelő János Annyok méhében) melly kegyelemnek külső jegye által, bé-kell őket számlálni az Anyaszentegyházban. *pag. 18.*

3. Mert noha a' kisdédnek, cselekedendő vétkekben nem léledzettének, az Adám vétkének hasonlatossága szerént, *Rom. 5. 14.* mindazáltal az Adámban, mint az emberi nemzetnek, *törvényében* s' gyökerében, eredendőképpen vétkeztenek, *Rom. 5. 12.* Erre nézve Annyok méhében-is bűnben fogantatnak s' bűnben jönnek e' világra; és így mint

mint tisztátalanok szűkölködnek lelki mosódás, vagy újja születés nélkül: melly léfzen a' Christus Jébus vére, és a' Szent lélek újja szülő kegyelme által. Mellynék külső jegye s' pecséti, a' szent keresztség, mint fellyebb meg-értők. *pag. 19.*

Hogy azért e' kis Gyermetse-is, ezekben a' jókban részesülhesse, e' szent keresztség által: az Istennek szent frigyében meg-maradhasson, bűne bocsánattját meg-nyerhesse, és az híveknek társaságokban végig meg-maradhasson: annak meg-nyeréseért, mi-is edgy szível lélekkel, könyörödjünk, *Mi Atyánk, &c. pag. 12.*

Keresztségnek Formája.

En, tégedet, N. N. Keresztellek (mosogatlak) az Atyának, Fiunak és Szent Lélek Istennek nevében, *Amen. pag. 12.*

Meg-áldásnak Formája.

Az Atya Fiu és Szent Lélek, Edgy bizony Isten, koddyllye e' kisdédet, amaz ő igéreti szerént, mellyet tött Abrahámnak, mondván: *Lé-
szek tenéked Istened és a' te maradéknak,* vegye kedvében, s' kegyelmében, s' légyen ő neki-is Atya és Istene: és ha élete ő felségének tisztik, nevellye-fel igaz esméréstiben, szent neve dicséretire, s' tisztelgetire, Házának ékességére, Születi-
nek örömére, *Amen.*

Az

Az Ur
VACSORA JANA
ki-szolgáltatásának
MODGYA.

I. EL-vegezvén a' Tanító a' Prédikációt (kőnyörgést) a' prédikáló békából így szólt:
II. Istennek Szentrei! Az el-múlt Ur napján, Atya meg-szánván a' választott bűnösöket, igéretet tölttem vőlt attól: hogy ha a' nagy kegyelmű Isten, ezt a' szentnapot meg-engedné érünk, tehát az Urnak asztalát meg-teritenők. Isten, mé a' nagy kegyelmű Isten, érdemünk felett meg-engedte érnünk: mellyért Szent és áldott az Ur Szent neve. En-is azért igéretem szerént, az Urnak Asztalát meg-terittem a' mint láttyátok Intettelek-is benneteket: hogy kétszenétek magatokat, e'szent Vacsorával való éléshez: mostan-is az Ur Jéhus nevében hívogatlak benneteket, ne légyen senki közzülerek, ki az Urnak hivatalát háládatlanul, ama' háládatlan hivatalokkal, holmi haszontalan s' kicsiny világi tekintetért, meg-vetné. pag. 39.

III. De mivel, a' mint az Apostol int: hogy meg-próbálja minden ember magát, és ügyegyek abból a' kenyérből, és ügyegyek abból a' pohárból: mert

ki eszik és iszik méltatlanul, itéletet eszik és iszik agának, meg-nem becsülvén az Urnak testét, 1Cor. 11. 28. 29. Minek előtte azért ide járulnánk, próballyuk-meg magunkat.

Kérdés. Miben áll az embernek maga meg-próbálása: hogy méltó vendég lehessen az Urnak Asztalánál?

Felelet. 1. Az Istennek igaz esméreriben, és annak jó akarattjának érzésében: hogy az Isten állatában Edgy, személyében pedig Atya, Fiu és Szent Lélek: ki a' mi idvességünket véghez vitte: mert Atya meg-szánván a' választott bűnösöket, Szent Fiát érettek adta, Ján. 3. 16. A' Fiu bizonyos időben a' testben meg-jelent, Ján. 1. 14. A' Szent Lélek, a' Fiunak testet formált, Luk. 1. 35. Mellyet a' Fiu Isten maga személybeli állattyaral vévén, a' mi bűnünkért, áldozatra adott, hogy testének töredelme, vére hullása, és halála által, minket meg-válthatna, és Szent Atyával meg-ékeltetne: mellynek emlékezetire szerzé e' Szent Vacsorát: hogy ebben és ezzel való élésben, meg-egyetnők az ő halálát, 1Cor. 11. 26, pag. 65. 66. &c.

2. A' bűnnek esméreriben, és annak meg-vallásában, és a' Christus érdemének éhezésében, s' szomjúságában: mert azokat hijja Idvezítőnk, magához kik bűnöket esmértek, és azoknak terhe alatt el-fáradtak, Matth. 11. 28. és az ő bűnöknek terhe alatt el-fáradván, éheznek s' szomjúsághoz, a' Jéhus Christus szenvedésének, vére hullásának és halálának

lának érdemér, *Esa. 55. 1.* Melly e' szent Vacsorában adatik ki (hit által) a' mi lelkeinknek: me a' miképpen a' kenyeret s' bort veszfűzük itt szálkal, ugy a' Jéhus Christus érdemes igazságát és Szentségét hit által veszfűzük, *Ján 6. 35.*

3. *Az hitnek erősségében, bűneink bocsánattya* fől: hogy kétség nélkül el-hidgyük azt, hogy oll nagy az Istennek irgalmatsága, hogy ha mind világ bűnét meg-cselekedtük volna is, a' Christus érdemes haláláért, mind meg-bocsáttatné minékünk: mivel hogy ő benne engeszteltet meg mi hozzánk, *2Cor. 5. 18. 19.* Mellynek emlékeztire is szerzette e' szent Vacsorát az hívőknek mert a' pohárban lévő bor jegyzi, az Ur Jéhus U Testámentomi verét: melly sokaknak bűnök bocsánattya ki-öntetetik, *Matt. 26. 28. pag. 70.*

4. A' *pœnitentia tartásban*, és minden czégére vétkeknek el-rávoztatásában, és Isten szerént való életben: mert a' ki nevezi a' Jéhusnak nevét és e' szent vacsorában hit által, az ő halálának érdemét magához akarja kapcsolni, annak el-keztetvén minden gonofztó', és szent életben kezjárni, *2Tim. 2. 19. pag. 72.*

IV. Immár valakik így meg nem tudgyák magokat próbálni, tudniillik. 1. Kik az Istent igazán nem esmérlik. 2. Bűnöket meg nem vallják, azokon nem keseregnek. 3. Az Istennek bűnbocsátó kegyelmét s' a' Christus érdemét nem óhajtyák

óhajtyák, és 4. Igaz pœnitentia tartás által bűnőkből ki-térni nem akarnak; hanem bűnökben meg-átalkodván élnek, az ilyenek nem méltók az Urnak asztalához, minéműek: a' nyilván való lopók, paráznák, gyilkosok, hamis hitűek, átkomkodók, &c. *pag. 86.*

Ellenben valakik a' fellúl meg-irt módok szerént magokat meg-próbálták s' el-készítették: minnek előtte e' szent Vacsorához járulnánk, annak előtte, tegyünk vallást bűneinkről, és annak bocsánattya a' Jéhus Christus nevében, töredelmes szívből kérjük. Jertek azért edgy szível s' szájjal mondgyuk. *pag. 52.*

V. *Ó Rók mindenható Felséges Ur Isten!* En szegény meg-nyomorodott bűnös ember, vallást tészek szent Felséged előtt: mert én tégedet meg-bánóttalak, sok fertelmes bűnimmal, úgy mint, gonofz szómmal, szándékommal, látásommal, hallásommal, irégységemmel, mordságommal, szirkos átkos voltommal, haragtartásommal, hamissan hitemet mondásommal, te szent parancsolatodat meg nem tartásommal, felebarátomhoz való engederlenségemmel és gyűlölségemmel, szent ajándékiddal való gonofzuléletemmel, keresztyéni tisztemben és hivatalomban való restes el-járatommal: ezekkel és ezekhez hasonló, több meg számlálhatatlan sok bűnös és nyil-

(b)

és nyilván való vétkeimmel, tégedet én Istenemet meg-bántottalak, méltó haragra és bozsfuál-lásra fel-indítottalak, de mivel hogy egyedül csak te vagy a' meg-térő bűnösökön könyörülő Isten, annakokáért alázatosan könyörgök szent Fe ség-ednek, hogy a' te igaz ígéréted szerént, mely-ben azt fogadtad minékünk: hogy valamely ó-rában a' bűnös ember te hozzád fel-kiáltand, meg-halगतod, és az ő álnokágiról többé meg nem emlékezel: Bocsd. meg én Istenem az én bűneimet, a' te szerelmes szent Fiadnak vére hullásával mosd-el bűneimnek rutságát, ártatlanságával fedezgesd vétkeimnek fertelmét. Teremts újzivet, lelket, Ur Isten én bennem, és a' Szent Lélek Ur Istent ne vedd-el én töllem; de sőt inkább részesíts a' Szent Lélek Istennek ajándékiban, és szentel-meg lelkemben s'testemben, hogy lehessen (ez órában) méltó vendég a' te szerelmes Szent Fiadnak asztalánál, és részesül-lesse azokban a' jókban, melyeket testének ö-redelmességével, s' vérenek hullásával szerzett, hogy tiszta és szent ártatlan életet élvén, holtom után mehessen-bé a' boldogságban, melyben él és uralkodik, a' te Szent Fiaddal, a' Szent Léleknek edgyeségében, mind örökké, Amen.

Mi Anyánk, Ec pag 52. 53.

Ezeknek utánna így szóllyon a' Tanító.

VI. Jöjlenet én a' ti hitetek felől való vallás-tételek-

tételekben nem kételkedem; mindazáltal, hogy a' ti hitetek felől való vallás-tételek, itt a' szent Gyülekezetben nyilván való legyen (a' szokás szerént) három kérdéseket kérdek; melyekre, ki ki, magától azt felellye: *Hiszem.*

1. Azt kérdem: *Hisziteké hogy Istentől (az A-dámban) igazságban, szentségben és ártatlanságban teremtetetek volt; de az ördögnek csalárdsága s in-cselkedése miatt, örök bálálban és karhozatban este-tek volt. Hiszem, és vallom.*

2. Azt kérdem: *Hisziteké, hogy az Ur Isten, Szent Fiát, a' testben ti ereztetek el bocsátotta, és annak a' magas keresztfán edgyeszer való aldozattával, a bűnt, bálált, ördögöt, poklot, és a' karhozatot, úgy meg ron-totta, erejét s' hatalmát ugyl-vőtte: hogy többé a-zok karhozatokra nem arthatnak: Hiszem s'val-lom.*

3. Azt kérdem: *Hisziteké, hogy e' bálándó élet után, az Ur Isten fel-támasztja a' ti testeteket a' por-ból, és lelketeket testetekkel edgyesrűvén, bé viszen ti-tek az örök boldogságban. Hiszem, s'vallom. p. 5.*

VII. Ezek után mondgya a' Tanító: En-is az én Uram Jéhus Christu-sompak, méltatlan, hivatalos, szolgálja lévén: e' ti hitetek és vallástok szerént, a' h' talom szerént, mely adatott minékünk az Ur Jéhus-tól, az Apostolokkal egyetemben: hirdetem a' ti bűneiteknek bocsánatját és örök é-letereiket: melyet meg-ád az Ur Isten, az ő in-

(b) 2

gyen

gyen való kegyelméből, Szent Fiáért ünéktek,
és minden ő benne hívőknek, Amen.

Ezeknek utánna: minek előtte a' Tanító le-szá-
lana a' székből, így szóljon.

Az Atya Ur Isten, Szent Lelke által készítsen-
el benneteket, és tégyen méltó vendégekké,
Szent Fia asztalánál, Amen.

A' Tanító le-szálván a' székből: edgy s' két
vers Eneknek el-mondása után, álljon az
asztalhoz, s' így szóljon.

VIII. Istennek hivatalos szentei! minek előt-
te, ide az Urnak asztalához járulnátok: halljátok-
meg minémű igékkal szerzte legyen az Ur Jézus
Christus a' vég vacsorát, meg irták azt az három
Evangélisták, Szent Máthé, Szent Márk, és Sz.
Lukás Evangélista; de summáson s' világosan
az harmadik égben ragadtatott Szent Pál, az Ur
Jésustól meg-tanulván, nekünk előnkben adias
1 Cor. 11. 23. &c. pag. 57.

En az Urtól vőttem, melyet néktek előőrkben ad-
tam: hogy az Ur Jézus, a' mellyérszaka el-árukták,
vőtte a' kenyéret, és bálákat advan meg-szegté és ezt
mondotta: Vegyetek, egyétek, Ez én testem, melly té-
re-tetek meg-rórettetik: ezt cselekedgyétek az én
emlekezetemre.

Hasonlatoképpen, a' pohárt a' vőtte, minek után-
na vacsorált volna ezt mondván: Ez pohár, az Új
Testamentom az én vérem által: Ezt cselekedgyétek,
vala-

valamennyiszer iszátok, az én emlekezetemre.

Mert valamennyiszer ejenditek e' kenyeret, és ijánd-
gyátok e' pohárt, az Urnak báláját hirdesétek, a'
míglén el-jövend. pag. 58.

IX. Ezek az igék nem valami babonás igék,
mellyekben olly erő lehetne, hogy a' kenyeret
Christus valóságos testvé, és a' bort, Christus va-
lóságos vérévé változtatná, vagy által-állatoztat-
ná: mint ha ez nem valóságos kenyér és bor vól-
na (ez igéknek el-mondása után: Ez az testem,
&c.) hanem csak színe vólna a' kenyérnek és a'
bornak; de valóságában, Christus teste s' vére
vólna: mondom, hogy nem ollyan igék ezek:
hanem meg-szentelő igék: mellyekkel e' kenyér
és bor, az ő külső állapottokból fel-véttetik, s' er-
re a' méltóságos tisztre szenteltetik, hogy lenne a'
Christus testének és vérének, velünk való közlé-
sének (Sáramentoma) valóságos jegyzője; és
mint edgy el-pecséltő eszköze, a' Christus testé-
vel s' vérével (hit által) való edgyesülésünknek,
és abban való részesülésünknek. pag. 59.

(X. Ezeket így értvén: még is nagyobb vilá-
gosságnak okáért, lássunk illyen kérdéseket.

1. Kióta szerzte e' szent vacsorát?
2. Mikor szerzte?
3. Miből szerzte?
4. Mi végre szerzte?
5. Vallyon a' kenyér Christus testvé, a' bor Chri-
stus vérévé leszéné? (b) 3

6. Val-

6. Vallyon ugyan valóságosan jelen vagyoné, a' Christus diósóséges teste az Ur vacsorában?

7. A' kenyérnek meg-törése szükségesé e' szent vacsorában; avagy csak oly ceremónia, melyet a' Tanító szabadosan el hagyhat? pag. 77.

Az 1. Felelet: Az Ur Jésus Christus, e' szent vacsorának szerző oka: mert Sz. Pál azt mondgya: En az Urtól vöttem, ez az Ur penig az Ur Jésus Christus, mint meg-tetstik, Matt. 26. 20. 28. pag. 78.

A' 2. Felelet: E' szent vacsorát Idvezítő Jésumunk, szerzette estve későn, vacsorának idején, mikor el-árultatott volna, a' mint szent Pál mondgya: Az Ur azon éjszaka, mellyen el-árultaték, vötte a' kenyéret, &c. Tudniillik a' Hufvétí Báránynak meg étele után: hogy meg-mutatná Idvezítőnk,

1. Hogy az O Testamentombéli áldozatoknak, már vége vagyon, és az Ur Jésus Christus (kit azok példaztak) Uj Sácramentomot, vagy szentséget szerzett, mellynek kellene következni, és az Hufvétí Báránynak el-kellene mulni, jelen lévén a' Messiás, kit a' példázott, kiel-venné e' világnak (a' választottaknak) bűnét, Ján. 1. 29. 2. Hogy ennek a' vacsorának méltóságát előnkben adná: ugyan-is azért szerzette estve, halálának előtte, hogy legyen mint egy testamentom az ő halála felől. Erre nézve-is mondgya a' pohárt Uj Testamentomnak az ő vérében. p. 80. 81.

(Hogy penig mostan nem estve; hanem reggel szolgáltatta-

gáltatik ki, innen vagyon, (1) mert reggeli órákon számossabban gyülekeznek össze az emberek az Isteni tiszteltetre. (2) mert józanabbak az emberek, eselméjük is e' szent dolognak értésére illendőbbek s' alkalmatossabbak.) pag. 81.

A' 3. Felelet: E' szent vacsorát szerzette Idvezítőnk kenyérből és borból kenyérből szerzette, a' kenyér és a' Christus teste között való nagy hasonlatosságért: mert miképpen a' mi testünk táplálatik a' kenyér által a' testi életre, ugy a' Christus testének lelki élete által (melly az ő Istensége) táplálatik a' mi lelkünk az örök életre. p. 82. 83.

Erre nézve mondgya Idvezítőnk, az ő testét élő kenyérnek. Ján. 6. 50. 51. Elő kenyér a' Christus teste, nem magában (a' mennyiben Máriától született) hanem az ő benne lévő Istenségére nézve (ki a' menyből mondatik le-szállani, a' mennyiben meg-jelent a' testben, 1Tim 3. 16.) ki az emberi természetet az halálra adta, s' tötte mirékünk lelki kenyérünké: mert a' miképpen hogy más a' kenyér, s' más a' kenyérben a' tápláló erő, melly nélkül a' kenyér nem táplál, Ezech 4. 16: így más a' Christus teste magában, más abban az életető erő; melly az ő Isteni ereje, bölcsesége, igazsága, szentsége, válsága vagy az ő halálának érdeme (1) mert a' Christus illyenné tétetett minékünk az Atya Istentől, 1Cor. 1. 30. (2) m. így edgyesül mi velünk, mikor hitel vesztjük az ő igazságát, szentségét,

(b) 4

válsá-

váltságát s' érdemét, Ján. 6. 35. Eph. 3. 17. pag. 101.

Ezek nélkül már semmit nem használ a' Christus teste, ha valaki azt ma fogaival rágója-is, és ha mind meg-enné-is: ezért mondgya Idvezítőnk: *a' test nem használ semmit, a' lélek az, a' melly meg-elevenít*, Ján. 6. 63. pag. 102.

Borból-is szerzette, e' szent vacsorát a' Jéhus Christus: hogy az ő vérének erejét meg-mutassa mert a' miképpen a' bor az ő italával, élélti, erőfíti, és meg-vidámittya az embert: ugy a' Christus vére érdemének (hit által való) itala, élletti, erőfíti és meg-vidámittya, a' mi lelkeinket, az ő-rök életre, Ján. 6. 53. 54. A' hol-is a' Christus testének ételén, és vérének italán, értetik, az ő Isteni erejének, igaságának, szentségének és váltságának, hit által való vétele, Ján. 6. 35. pag. 83.

A' 4. Felelet: Az ő edgyiszeri halálának s' áldozatjának emlékeztetire: melly által az Istennek meg-békéltettünk, és kegyelemben vétettünk, 2Cor. 5. 18. 19. Ezért mondgya szent Pál Idvezítőnk parancsolatjából: (1) Ezt tegyétek az én emlékeztetemre, és (2) Az Urnak halálát hirdesétek miglon el-jövend, 1Cor. 11. 25, 26. K. *Micsoda az Urnak halálát emlegetni?* F. 1. Hinni hogy az Ur Jéhus Christus, a' mi bűneinkért szenvedet s' meg-hólt, Phil. 3. 9. 10. 2. Hinni hogy az Ur Jéhus Christus halálának érdeme által békéltet meg mi velünk, és az ő halálának érdemé-

ért nem

ért nem tulajdonittya a' mi bűneinket, 2Cor. 5. 18. 19. Mellynek bizonyására-is szerzette Idvezítőnk e' szent vacsorát: erre nézve mondgya Idvezítőnk, a' pohárt *Új Testamentom vérenek*, melly sokaknak bűnök bocsánatjára ki-öntetetik, Matth. 26. 28. pag. 88. 89.

Az 5. Felelet: A' kenyér és bor, nem lészen e' szent vacsorában, a' Christus tulajdon testvé és vérévé (a' mint a' Lutheránusok és Pápisták vélekednek) hanem meg-maradnak az ő állattokban s' valóságokban. pag. 97.

1. Mert a' Christus teste az égben vagyon, és ott kell lenni, mind az utolsó napig, azt mondgya szent Péter, Act. 3. 21.

2. Mert szent Pál a' meg-szenteltetés után-is, a' kenyeret, kenyérnek; és a' bort, bornak mondgya: *Valamennyiszer éjenditek e' kenyeret, &c.*

3. Mert az első szerzésben-is a' kenyér nem lőtt Christus testvé, által-állatozás-képpen: mert ha azzá lőtt volna, ilyen képtelen dolgok következnének abból (1) hogy az asztalnál ülén, magát vőtte volna kezében, és így ott két Christus lőtt volna. (2) Hogy a' maga testét törte s' osztotta volna a' Tanítványoknak. (3) Hogy minek előtte a' Sidók meg-ölték volna a' Christust, maga magát annak előtte meg-ölte volna, és szent testét maga meg-törte s' vérét ki-ontotta volna; le mind ezek képtelen dolgok: mert azt mond-

(b) 5

gya szent

gya szent Péter a' Sídók'nak, hogy az ő fortelmes
kezekkel ölték-meg a' Christust, *At. 2. 23.* Lőtt
azért az első berzésben a' kenyér és a' bor, a' Chris-
tus meg-tőretendő s' ki-ontatandó testének s' vé-
rének *Sácramentoma*, jegye és pecsétje; ugy ma is e
szent vacsorában a' kenyér és bor *Sácr-mentoma*,
pecsétje és jegye, a' Christus meg-tőretetett szent
testének s' ki-öntetett vérenek: mert annak em-
lekezetire kell cselekednünk. *pag. 134. 136.*

A' 6. *Felelet*: Nincsen (a' mint a' Lutheránu-
sok s' Pápások állattják) 1. m. a, mint most hal-
lók, a' kenyér és bor nem léfzen e' Szent vacsorá-
ban Christus valóságos testévé s' vérévé; hanem
csak *Sácramentoma* s' jegye annak. 2. m. ma a'
Christus ül a' szent Atyának jobján, s' nem is jö-
el test szerént előbb, hanem az ítélet napján: mint
a' *Crédóban* vallyuk. 3. m. e' szent vacsora, nem
Christus dicsőséges testének s' vérenek (a' mint
az egekben vagyon) emlekezetire; hanem az ő
meg-tőretetett alázatos testének s' ki-öntetett vé-
rének emlekezetire szereztetett. Nincs tehát
test szerént jelen itt, e' szent vacsorában; hanem
jelen vagyon az ő Isteni ereje szerént, mert így
gérte az ő mindenkori jelen létét, *Matt. 18. 20.*
28. 20. 2. A' mi hitünkre nézve; mellyel veszfű-
ő Felségét, *Joh. 6. 35.* és ugy lakozik mibennünk
Eph. 3. 17. 3. *Sácramentom* módon, a' miképpen
jelen volt az O Testámentomban a' kőszikla-
mell

melly kőszikla Christusnak mondatik *Sácramen-*
tomi képpen: mivel hogy a' Christust példázta,
mint Szent Pál tanította. *1 Cor. 10. 3. 4. p. 99. 137.*

A' 7. *Felelet*: Igen is szükség, 1. m. Idvezítőnk
maga példájával meg-mutatta, ki meg-fezge a'
kenyeret s' ugy osztotta. 2. m. szent Pál is ugy
vőtte az Uról, és ugy osztogatta a' kenyeret. 3.
m. a' kenyérnek meg-tőrdelgetésével, ábrázolta-
tik ki a' Christus testének érettünk való meg-tő-
rettetése: ezért parancsoltatik: ezt cselekedgyé-
tek az én emlekezetemre. *pag. 132.*

*Immár a' kik el készűltenek, e' szent vacsorának
vételehez járulynak, szép rendel.*

XII. A' szent vacsora végben menvén: így szól-
a' Tanító: Ekképpen szerzette, az Ur Jéhus, a'
eg vacsorát: ekképpen éltenek ezzel az Uj Te-
amentombéli keresztyéneknek Gyülekezetekben,
Christus dicsőséges testének s' vérenek. 2. Vallások-
az egekben vagyon) emlekezetire. 3. Az ő bűnök bocsánattyának bi-
onyságára: és igaz poenitentia tartásoknak meg-
Atyafiai szereteteknek, meg-erős-
A' Christus halálának s' edgyfzeri tö-
éltetes áldozattyának emlekezetire: a' mikép-
28. 20. 2. A' mi hitünkre nézve; mellyel veszfű-
ő Felségét, *Joh. 6. 35.* és ugy lakozik mibennünk
Eph. 3. 17. 3. *Sácramentom* módon, a' miképpen
jelen volt az O Testámentomban a' kőszikla-
mell

XIII. De minek előtte, az hivek e' szent hely-
el-távoznának, szükség, hogy annak előtte, a'
mi Iste-

mi Istenünknek nagy hálá-adással meg-köszön-
nyük, az ő Szent Fiának *asztaláról* való gazdalko-
dását: ezokáért egyenlő bível és bájjal mondgyuk.

ÖRök mindenható áldott Ur Isten: mi Urunk
Jésus Christusnak dicsőséges Szent Atya.
Nagy hálákat adunk szent Felségednek, minden
időbéli kegyelmes Atyai gondviselelédért: ezért
is hogy minket, a'miképpen örök időknél előtte,
az életre, Christus Jébusban, el-választottál, ak-
képpen idő szerént, a'te Anyaszentegyházadnak
társaságában bé-állattál, a'te igaz ílméretedre jut-
tattál, igaz hittel, élő reménységgel, meg-ajándé-
koztál, étellel tartottál s' tápláltál: im mostan-is
jól tartád a' mi meg-éhezett s' szomjuhozott lel-
künket, a'te szent Fiadnak drágalátos testének s'
vérének érdemével: melly által el-is pecsételtél,
amaz áldás szerént való örökségnek, az örök é-
letnek bírására. A' mellyekért, te szent Felséged-
nek, légyen örökké való hálá.

Vilzontag, alázatosan könyörgünk szent Fel-
ségednek, hogy ennek utánna-is ezen Atyai gond-
viselelédet tarts-meg mi rajtunk mind végiglen.
Órizzed, óltalmazad a'te Anyaszentegyházadat,
ne engedd azt, sem az ördögnek, sem e' világi ke-
gyetleneknek el-tapodniok. Tarts-meg ebben a'
te szent igédnek prédikáltatását, tarts-meg a'Sá-
cramentomoknak ki-szolgáltatását. Adgy lelki
és testi

és testi békeiséget, hogy ennek utánna-is nagy
lelki örömmel járulhassunk a'te szent Fiadnak as-
talához, és lehessünk méltó vendégi ő Felségének.

Ezokáért a'te számálhatatlan jó íteményider,
nevellyed Ur Isten mi rajtunk: a'te szerelmes
szent Fiadnak érdemével táplállyad a'mi hiún-
ker, hogy soha te róllad el ne felelkezzünk; ha-
nem tégedet lélekben és igazságban tisztelhesünk.
Birj és igazgass a'te áldott Szent Lelkednek álta-
la: hogy ennek utánna járulhassunk te előtted, i-
gazságban, szentségben, és fegyhetelenségben,
hogy holtunk után, mehessünk-bé a' bődögség-
ban, mellyben élsz és uralkodol, a'te Szent Fiad-
dal a' Szent Lel-eknek edgyesiségében, mind örök-
ké, Amen. *Mi Atyánk, &c. pag. 61.*

Dimissio.

XIV. Meg-áldgyon titeket az Atya Ur Isten;
meg-igazítsa a' Fiu Ur Isten, meg-szenteljen a'
szent Lélek Ur Isten: hogy áldottak legyetek
lelketekben s' testetekben) házatokban s' háza-
tokon kívül: áldottak legyetek minden hivata-
sok munkáitokban: miglen e' kegyelemnek or-
szágából által-vitettetek a'dicsőségnek országá-
ban. Holott az Atya Fiu és Szent Lélek Istennel
örökké örvendezhettek, Amen. *pag. 63.*

Az

AZ
HAZASSULANDOKNAK
edgyben adattatásoknak
MODGYA.

A Mi segedelünk legyen az Atya Fiú és Szent Lélek Istennek nevében, Amen.

1. Istennek Szentjei! minémű tiszta, szent, és Isten szerént való, áldott életnek neme legyen, a szent Házasság, meg-jelentette Isten, a szent Páraltal, midőn így szoll: Sid. 13. 4. Tiszteféges mindenek között az házasság, és a tiszta agyas ház, a paráznákat pedig és az házasság rontókat meg-ítéli Isten. pag. 283.

A hol kértőt mond az Apostol.

1. Hogy az házasság, minden arra alkalmas rendek között tiszteféges: Tiszteféges mindenek között az házasság.

2. Hogy az házasságrontókat Isten meg-ítéli: paráznákat pedig Isten meg-íti éli.

Az első résznek alkalmatosságával, lássunk ilyen kérdéseket. 1. Micsoda okokra nézve, tiszteféges az házasság minden rendek között? 2. Kik között tiszteféges az házasság?

Az 1. Felelet: Tiszteféges az házasság. 1. A

nak sz

nak szerző okára nézve: mert az nem Angyalok, Patriárchák, Próphéták vagy Apostolok, hanem a Szent Háromság Edgy Isten: ki így tanáskozik vala az Adám házassága felől, Gen. 2. 18. Nem jó embernek egyedül élni, teremtsünk segítő társot neki: Melly tanácsot végben-is vün az Isten: mert Adámot el-aluván, Evát az Adám oldala tereméből teremte, kit Adám mellé is ada, Gen. 21. 20. Tisztefégetelenné télik tehát azok a szent házasságot,

kik Isten jó rendelése ellen házafodnak; ilyenek (1) Kik házasságok előtt edgy mást meg-feriettek, s' úgy kelnek össze. (2) Kik ragadozás által házafodnak. (3) Midőn edgyik fél a másikat valami tekintet alatt meg-csallja, &c pag. 283.

2. Tiszteféges, arra nézve, a mit a tiszta házasság péld.: mert a Jéhus Christofnak az Ecclesiával való lelki edgyeségét ábrázollya, mint fent al tanítja, Eph. 5. 31. 32. Tisztefégetelenné télik hát azok, a szent házasságot, kik tilztaságokkal engedelmeségekkel nem ábrázolják ki a Christofnak az Ecclesiával való lelki tisztságot és edgyeségét: minéműek az egyenetlen, háfartott, tisztatalan házafok.

3. Tiszteféges, azokra a végekre, mellyekért Isten az házasságot szerette. 1. Hogy a házasságban a szeméyek, edgy málnak segítségével legyenek, kit Isten mondgya: Teremtsünk neki segítő társot, s' mindenkor ő melleste legyen: mert tudta Isten (mint

(mint mindent eleve el-látó Isten) hogy az Adámnak a' magzatok, *Sólt. 17. 3.* 3. Hogy az em-
 eseti miatt, az emberekre, sok nyavalya, nyomorok a' paráznaságot el-távoztatván tiszta életet
 ruság, dolgozás, betegség, bánat és keferűség bálványok, mint Sz. Pál tanította, *1Cor. 7. 2.* A' tisz-
 tana; annak okáért, hogy ezekben a' nyavalyák házassági élet peng Isten s' e' világ előtt tiszte-
 ban, se a' Férfiu, se az Afszonyi állat, magoknáléges: mellyről dicsértetnek Zachariás Pap és Er-
 ne hagyattnának, a' házasságot találta Isten, eebet, *Luc. 1. 6.* Tisztelettelenné tézik tehát azok
 zeknek orvoslására: ezt világosítja Salamon házasságot, kik az ő házasságokban magokat
Préd. 4. 9, 10. mondván: Sokkal jobban vagyon dolgoz-ferteztetik. Ezek felől mondgya Szent Pál,
 a' kértőnek, hogy nem az edgynek: mert azoknak hogy a' paráznakat (ha meg nem térnek Dávid-
 jutalmok vagyon az ő munkájokból. *Se. Erre nézve*) Isten meg-ítéli. *pag. 286. 287.*

jól mondgyák a' Magyarok a' házasságbéli Afsz. A' 2. Felelet: Tisztelettel a' házasság azok kö-
 szonyt, Feleségnek, az az, feleségségnek: mert aótt. 1. A' hol a' két személyeknek, jövendőb-
 Istenfelő Afszony fele segitsége az ő Férfienek házasságokban (magokkal edgyütt) a' szülék,
 minden gondaiban s' dolgaiban; a' robb háborgó azok helyett lévő Tutorok, meg-edgyeznek,
 s' engedetlen, és tékozló Afszony peng, jól monélda Rebeka, *Gen. 24. 50.* 2. A' kik a' polgári
 datik Fél-ellenségek: mert a' mint Salamon monérlaságnak s' Ecclesiának botrányozása nélkül
 gya: *Péld. 21. 9.* Jobb lakozni az háznak szugolyádjedgyeznek-meg a' házasságra. 3. A' kik edgyek
 ban, hogy nem mint a' háborgó Afszonnyal, és *Péld. 11. 11.* vallással: mert a' felemás vallásnak házassága Isten
 15. A' sebes zápor eső csepegés, és a' morgó Afszonylőtt nem kedves s' nem tisztelettel, *Deut. 7. 3.*
 edgyarant vannak, mert az ilyen nem segiti, ne. Itt lástak. Hát ugyan nem szabad a' keresztyén
 vigasztallja dolgaiban s' nyavalyájában férjét; ha az vallás embernek idegen vallás Feleséget venni;
 nem inkább keferit. 2. Hogy az emberi nemzel egy a' keresztyén leányzónak s' Afszonynak idegen
 ség a' házasság által szaporodnak, mint Isten mondvalásu Férfihoz menni feleségül? E. En erre azt
 gya, Szaporodgyatok és töltésétek b' a' földet, *Gen. 1. 28.* mond. 1. Ha a' keresztyén remé hetroé, hogy a'
 18. E' peng igen tisztelettel dolog: mert az hitelen, eretnek, vagy bálványimádót, házasság-
 Isten, a' keresztyén Atyáknak magzatryokból gyűbeli edgyelség s' szeretet által Istennek meg nyer-
 tőtre eleitől fogva s' ma-is gyűjti az ő Anyaszemét, talám meg-lehetne: mert a' mint Szent Pál
 egyházat: mellyre nézve Isten örökséginek is mondgya, *1Cor. 7. 14.* A' hitelen Férfiu meg szentel-

datu

(c)

terik a

veik a' hívő feleségben ; és az hitetlen aszszony a' hársa legyen az Isteni szolgálatban és könyörgés-
 vő Férjában, de ma ritka példa ez : Iőt ha igéri-ben, mint Zachariás és Ersébet, *Luc. 1. 6.* 2. *Hogy*
 az hitetlen meg-térését hittel-is, de ha őszve kézép házassági edgyeségben békeségben és cse-
 hetnek, veréssel (adott birt ellen) kényszeríti, hűségben lakhaflanak, *1 Cor. 7. 3. 5. 15.* 3. *Hogy*
 tetlen, eretnek s' bálványozó vallására a' Férfi, kmagzattyokat Istennek nevellyék, mint Samuelt
 refztyén feleségét: mellyre elég siralmas példánk ő szűci, *1 Sam. 1. 21. 23.* 4. *Hogy* az örvendetes
 vannak. 2. Ma, ezt a' házasságot az emberdolgokban edgyütt őtülheffenek ; az ellenkezők-
 meg-engedik s' meg-cselekezik ; de nem szabten pedig edgyütt szomorkodhaflanak, *Roman*
 dos ez : ilyen okokra nézve. 1. *m.* Isten tilaz. *15. pag. 325.*

mazza attól népét : hogy mikor Canaában a'pe IV. Immar mind ezeknek, ez a' *Hafzna*: Ti
 gányok közzé mennek, azok kal főgorságot kik mostana' szent házasságra akarjátok magato-
 vessenek, *Deut. 7. 3.* 2. *m.* a' keresztyén megat adni: ugy éllyetek e' szent házasságban,
 csalattatik, az hitelentől, mint Achab Jezabel, hogy a' ti házasságotok legyen *tisztesleges*, Isten s'
 1 *Reg. 21. 25.* Salamon bálványozó feleségeitől világ előtr. K. *Miképpen léssen tisztesleges a' ti*
 1 *Reg. 11. 4. 3. m.* a' házasságbeli személlyek edgházasságotok? F. Ha tiszteket cselekeztok :
 testé lélnnek, *Gen. 3. 24.* Nem lehet pedig a' hívemly közönséges, vagy kíváltképpen való. A' kö-
 nek, az hitelennel edgyesége, *2 Corinth. 6. 14.* közönséges mind a' két személyre edgyaránt tarto-
 4. *m.* az ilyen házasságban, a' magzatok Istenek ; a' kíváltképpen való nézi, rész szerént a' Fér-
 dicsőségre nem neveltehetnek : mivel a' kereszt, rész szerént az Aszszonyi nemet.

tyén igaz vallásban, Isten számára akaja nevel. V. Közönséges tisztek az házasságbeli két sze-
 a' hitetlen s' bálvány imádo a' Béliál fámára. Memélyeknek im ezek : 1. *Hogy edgy másti képmutatás*
 lyet ha nem éléb ; a' keresztyénnek bálvány után elválkül való házassági szeretettel ugy szeressék, hogy
 csábít s' Istenből szakasz: mellyre elég siralm minden szereteti a' Férjnak (Isten után) az ő
 példánk vannak nemzeünkben. *pag. 329.* feleségében legyen, és az Aszszonyinak, az ő Fér-

III. Annakokért a' keresztyénnek, keresztében, *Eph. 5. 25.* (1) *m.* edgy másért Attyokat s'
 tyént kell választani házas társul. 1. *Hogy* edgy Annokat el-kell hadniok, *Gen. 2. 24.* (2) *m.* ket-
 szivel s' szájjal Isten szolgálatának : ugy hogyan edgy testé lőttének, *Matt. 19. 5.* (3) *m.* ugy á-
 Férj az ő feleségének, és a' feleség az ő Férjének, ábrázolatuk ő benne, a' Christusaak az Ecclesiá-

hoz való szereteti, és az Ecclesiának a' Christushoz, &c. 2. *Hogy mint gyengéb edénynek, en-*
hoz, Eph. 5. 25. 2. Hogy egymáshoz való kúségek engedelmesek legyenek, az házasságbéli erőtlenség-
s' tisztaságokat meg. tartásák (1) *m. e' vége a' bennük el. szenvedésében, 1 Pet. 3. 7. Tiszteletlen-*
házasságnak, 1 Cor. 7. 2. (2) m. edgyik sem szabad tézszik tehát házasságokat a' fene természetű
bad a' maga testével, 1 Cor. 7. 3. 5. 3. Hogy edgyik egyetlen Férfiak, kik minden kicsinért kegyet-
a' másik tiszteletét őltalmazza: mert a' hol edgyiknél rongállyák, jó, kegyes és Istenfélő felesé-
fél betstelenítetik, a' másik is betstelenséggel illeket, az Apostol intése ellen, Coloss. 3. vers. 19.
lertetik ott, 4. Hogy az Isten edgy szívet s' száját egyetleneknek miért nem gondollyátok meg,
tisztellék: m. edgy testek s' edgyút is kell Isten hogy nem porból (mint ti) hanem ódalotok te-
Templomává lenni, 1 Cor. 3. 16. 5. Hogy ha Isteneméből teremtetett a' feleség, s' nem lábad sárja,
magzatokkal meg áldgya, azokat edgyút nevellyé, hanem csontod s' véred: senki peng (hanem
Istennek, mint Elcana és Anna, 1 Sam. 1. 22. 23 ha bolond) a' maga testét nem utállja, nem veri
Ezt parancsolja Szent Pál is, Eph. 6. 4. Ez illyen nem meréll, azt mondgya Szent Pál, Eph. 5. 19.
fiak örömmel illetik szűléjeket, Péld. 10. 1. Vét. 3. Hogy az ő hivatallja s' rendi és érteke szerént fe-
keznek tehát azok az házasságbéli Atyák, kikességét Isten után tartsa s' ruházza: (1) m. ő
Isteni félelemben, tudományban, nem nevelik néki kell orczájának veritékével kenyerét keres-
magzattyokat: mert őket jövendőben betsteleníti, Genes. 3. 17. (2) m. bóldognak mondgya,
séggel illetik, Péld. 10. v. 1. s' végre fokaknak az Dávid az olyan Férfiat, Solt. 128. 2. Tisztes-
hollók vájják ki szemeket, Péld. 30. 17. p. 294. 295. ségtelenné tézszik tehát azok a' Férfiak házassá-
 VI. Kiváltképpen való tiszték az házasságnak gokat, kik ezt el-mulattyák, sőt hitetlennek
 1. A' Férfiak tilzti 1. *Hogy feleségét mint gyengéb s' pogánynál alább valónak mondgya Szent Pál*
edént tisztességében, hírében nevében, őrizze s' őltal az illyen férfiakat, 1 Tim. 5. 8. pag. 300. 301.
mazza: Isten szerént való fenytékben tartsa, s' 2. Az Afzszonyi állatnak magános tisztá az ő
kegyelságre tanítsa: mert Isten azért tötte őtet Férféhez. 1. *Hogy az ő Urának, mint Férfének*
fővé, hogy feleségét mint tagját igazgassa, Eph. 5. engedelmeskedgyék, 1 Cor. 14. 34. (1) m. az Evá-
 23. *Tiszteletlenné tézszik tehát a' szent házassá-* val, a' mi méltóságok lehet vala, el-veszteték,
ágot azok a' Férfiak, kik ezt el-mulattyák s' fele- s' a' Férfi hatalma alá vettek, Gen. 3. 16. (2)
ségeknek tisztességére s' kegyelségére gondot nem az afzszony teremtetett a' Férfiért: nem a'
 visel-

Férfi az Aszszonyért, 1 Cor. ii. 9. (3) m. *ajnos* (az házi gazdaszszonyosságra) *okossága*. pag. Aszszonyi állatnak követni kell az Ecclesiát, 104. 305. 306. a' Christushnak, mint Fejének engedelmeskedik VII. Ezek tisztak a' keresztyén házafoknak : Eph. 5. 13. Tiszteléstelenné tévzik tehát az enla ti-is ezek szerént éltek, tiszteléséges léfzen a' gedetlen, szófogadatlan, morgolodó és fémben házafságok Isten s' e' világ előtt. lódo Aszszonyok : kik Simon bírók akarnak Mellyre hogy az Ur Isten, ezeket az előtünk lenni : s' a' kurtzából, az asztalfőre uroknak álló személyeket segéllye : imádkozzunk é- karnak parancsolni. Ezeket Bölts Salamon írték. Zápor esőhöz s' csepegő házhoz hasonlittya. VIII Ezeknek utánna, mondgya a' Tanító : Péld. 28. 19. 2. Hogy az ó Férjeket a' házi gondviselő fogjátok edgy más kezét, és mondgya : Férfin az lésben (dologban s' kereskedésben) segéllyék kérdem tőled. 1. E' kezeden lévő szent élyen kívül, s' fáradságos munkával kereset javokat takargatásnak házafságnak okáért, adtadé kezeder, hite- sák, óltalmazzák s' szaporgassák. (1) m. az ildet s' ajándékozdat, vagy nem ? 2. Szeretede ? 3. Ilyen Aszszony mondatik Isten ajándékának, Péld Magadhoz vészede feleségül ? Tőled is azt kér- 19. 14. (2) m. az ilyen Aszszony hasonlittya, Leányzó (aszszonyi állat) 1. E' kezeden lévő tik Carbunculus drága kőhöz, Péld 31. 10. (3) m. személyen kívül másnak, házafság fejében, ad- az ilyen Aszszonyhoz bizhatik az ó Férjének szí- tade kezeder, hitedet s' ajándékozdat, vagy nem ? ve, Péld. 31. 12. 13. (4) m. az ilyen Aszszonynak. Szeretede ? 3. Hozzája méggyé feleségül ? Férje diesértetik a' kapuban, Péld. 31. 23. (5) m. Ezekre meg-felelvén. az ilyennek cselédgye nem rongyos s' nem fél a' 1. Mondgyad Ferfiu : Az igaz Isten, ki Atya, hidegtől, Péld. 31. 21. 22. Tiszteléstelenné té- Fiú és Szent Lélek, tellyes Szent Háromság, Edgy bi- szik tehát a' rest ranya, tékozló s' kas kotró, láda zony örök Isten : tégedet ugy segéllyen a' te igaz hite- áressítő, Aszszonyok az ó házafságokat : Ezek ben, hogy a' kezeden lévő személyt szereted, szeretet- nem feleségek ; hanem fél-ellenségek, kik bár ból hozzád vészted, örök feleségül : velle meg-elég- külöképpen természetök s' ékes ábrázatauk le- szel, velle rúrsz szentv. díz, és ötöt, bőlto diglan s' ből- gyenek-is ; de csak azt mondgya ezek felől Sa- táiglan, sem erészségében, sem betegségeben, sem ből- lamon : Péld. 11. 22. Mint a' dísznó orrában az dog, sem bőltoztalan állapot yaban, sem semminé mő- arany peretz, olyan a' szép aszszony, a' mellynek nyavalyájában el nem hagyod, valamedáig tisztelésé- gében s'-

Lében s' tisztaságában meg-marad. Isten tége
ugy segéllyen.

2. Mondgyad te-is Leányzó (Alszönyem-
ber) Az igaz Isten, ki Atya, Fiú és Szent Lélek, te-
lyes Szent Háromság, Edgy bizony örök Isten: Té-
ged ugy segéllyen a' te igaz hitében, hogy a' keze-
dő személyt, szeretet, szeretetből hozzája mégy
örök Feleségül: velle meg-elégzel, velle túrsz, szer-
vedsz, és öret, holtodiglan s' holtáiglan, sem egészsé-
ben, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan a-
lapottyában, sem semminémű nyavalyájában, hitel-
lenül el-nem hagyod, valameddig ő is tisztaságában s'
tisztaságában meg-marad. Isten téged ugy legé-
lyen. pag. 309.

Aldás.

Az Abrahámnak, Isáknak, Jákóbnak Ura s' I-
stene, áldgyon-meg itek et, a' ti Házasságtok
ban, igaz tőkélletes szeretettel, edgymás-
való engedelmeséggel, fiakkal leányokkal, hol-
szu élettél, hogy láthatóságok fiaitoknak fiait
és minden lelki s' testi áldást szállítsa ti reá-
tok, és a' ti maradéktokra ti utána-
tok, AMEN. pag. 310.

V E G E.

Aldot legyen O nagy Jn'
a' te fi: Neved. Menyner fi
Ura, ki az Ur Jést küldötted
a' világra, hogy a' bűnösöket me-
gytartana, meg halván a' ő bi-
nokért es igazulásozért fel-
amadván; Ki imát a' ő fent-
refr és véret priten oly bi-
zonyosan a' Jya nevé elde-
lül es iratul, a' mely bizonyul
a' fi: Vároztában (mellyet a' be-
reis szerzet) a' kenye meg ro-
delkeriz és a' bor és töltetiz
es nevé el es elere s' valóra
adattatiz, ilyen igazsággal es
süven egi: Ez a' en te fent
mely ti eretere meg töltetiz
es a' Pohar amár Ur te fent
aren verembes. Adgyal ketres
Agintz hogy a' fent fent a' te
in veretiz mind ezel felöl való
híró es ösítetiz meg fent.

Közonseges Reggeli
halá adó imádság, az
Istennek mindennemű elvált
es elveendő Lelk. es tisz
to tette menyire.

Örök mindenharosm
Menynek is földk ura
terempröpe, mi Urunk
Jesús Christunk dicső
seges sz. Atya, Abrahamk
Isaák, Jacótk s minékü
his ketmes jünk!

Te sz. Felfegetk alázaros
bíbel lelkkel nagy halá-
kar adunk sz. Keztek az
Ur Jesús Christ nevében
minden üdöbéli el vő
ketmes ajandekidert, lelki
ekert es reszekert.

Kiválóseppen hogy te min
ket örök időt elvált az
ébere Christusban

Ke

kegyelemből elvált sz.
főttál, képedre es háson-
larsásgodra teremtetél,
sz. Fiadé alcala meg viltor
főttál, örököt fiaiddá főttél:
sz. Lelkoddal a fogadó fia-
ságra el perstetél, igaz
es idve szíró iméredre hoz-
tál, idvesegüné es örök éle-
tind felől való hirtűben
is reménsejűnben bizo-
nyosozza főttél, es es ide-
nylen minden lelki es testi
vefredelmeztől kegyelmes
segedtől meg olalmiszál,
es a te Anyasz: egyházadnak
várfafigabá meg tartottál,
es elmult eszadánre főter-
seztől es mai napz vilá-
gosszajra, örökherő egesztet
esrendesegb felvázastottál;

Annak

Annaközt mind ezek is te
fi: Fellegetk légen öcsé való hili
Vápnag Fellegetk alizatos
frivel lelekkel Könyörgünk, fi: Fi
vadt ar Ur Jefe Chik neveben
fene Leleketk vezérlelebol, min
dennemü Katmer izenitk Lelkie
nek es tesietk raptant eltelk
fi: Fieccr es kexünz tegeket, ho
m: mi ifjusiguntz büreit, ege
ilerünthen valo alnosigünz at
tevelygefinder, hitelessejünz or
es minden grib gonoszteleke
derünz, kagelme tegebol per
Fiadere botrád meg:

Fene Lelketk abala, a te
meg ismert igazságot, udvege
gunk es örök elerünz felol
valo hitünben es zemenfe
günzben mind vegiste rakt megol: Éval keppen as öchözöl annak
Reank ki akasztot fi: izitk igaz alnosigunol, malardigunol, hamis
világpragat ami jivunben es Lendományarol, vespedelme s keferenidol,
künnben naponként igaz hit kitalmas ragyalol;
abala, neveljed is ököbitted:

Akard reank Ur Jn minde Lelli
es resni aldisidat, es fi: Lelketk
abala naponként rekis hozzad
bennünz es, hogy te hozzad igaz
meg terheffünz, hogy tegeket job
ban ismerkeffünz, felheffünz, fa
terheffünz, ti: Frelheffünz, es
minderben a mi fin es teany
ingedelmeffünz es kedver al
dórául te fi: Fellegetk be murtathunol
Oltalmas meg Ur Jn fronsied
agünzben levo keresztény or fia
gorral, carrományorral, vácóral,
városorral, faluorral, es aróban
levo hiveddel es folgaidal egye
nben, minz esis Urainzal, vá
rofinzal, faluinzal, Éclefianzal
es harunz nepevel egyetemben
minde Lelli es resni vespedelme
s ragyalol, malardigunol, hamis
világpragat ami jivunben es Lendományarol, vespedelme s keferenidol,
künnben naponként igaz hit kitalmas ragyalol;

Jóven

[illegible]

Esztvéli közönséges mády dell jesi oráizair illen rühesi
Örök minden harom, minden állapattal jutattal: Kiert legyen
igalmasságok Atyái ki a jelek, áldot és sz: a te nagy Neved
Kendelred az emberékh nyugodt örökre.

móva: a nappal pedig te zen
tetted rühesi és hivatalyos je-
kent való munkátod a te igalmasság közönségnek felsége, mi-
a szőlő fraxmatt minden waddélmés Azanté jümpé, a te jenen
mágyos és róbelleres ajádekot atté az Ur Jესus Christ Neveben,
onnan felfüls az egyeböl mi rehoggeben Kápelmejegedert rühes
anté fiaidra leanydra és a kfen mi rajunk és név utannair
álval vagon mindennapi életünk baneis veltül mind végjelen.
lerint és morgáunk.

Halálra dunt mi reneked elen igalmasságoddol sz: Fadsz ex-
mint Azanté jümpé a mi Urunk emejert, egyeb életünkbeli és es
Jესus Christ sz: nevében: mi napi sok gonossz rühesed
Hogy te mindet fizanvassuk, nár és, és szőlő gyász jümpé
fogva életünk minden idójel
és mai napon is minden feltanem a mi reggon kápelmejegedert
Lelté eszté derekás vepedelműs el enjérsé urad minden és
töl meg özirtel obalmbrat, for als frinen levo állatárak az esz-
frendedheró egyeséget, bégérsé mi Jöterseget el bötütsé, sz: a
hivatalunk jezent való doya baneis nár és örökre való felede-
inba boldog elömenetle, wenyse és homilyival és igalmass-
galvattal: és mai napéhs
del

Boriss meg minezünk vöge-
elen igalmasságoddol sz: Fadsz ex-
mint Azanté jümpé a mi Urunk emejert, egyeb életünkbeli és es
Jესus Christ sz: nevében: mi napi sok gonossz rühesed
Hogy te mindet fizanvassuk, nár és, és szőlő gyász jümpé
fogva életünk minden idójel
és mai napon is minden feltanem a mi reggon kápelmejegedert
Lelté eszté derekás vepedelműs el enjérsé urad minden és
töl meg özirtel obalmbrat, for als frinen levo állatárak az esz-
frendedheró egyeséget, bégérsé mi Jöterseget el bötütsé, sz: a
hivatalunk jezent való doya baneis nár és örökre való felede-
inba boldog elömenetle, wenyse és homilyival és igalmass-
galvattal: és mai napéhs
del

Noha

Noha pedig az nap az ócl.
nyugvása után, mintek fötégg
ben kágy, de te Ur Jn áte si. Let-
keddel frivárket beküntet
viltágo firted meg, hogy ha si ácc
rafr fremenik elhunnta is
Lelk fremenik mind is által
te read viggirand; hogy meg
appeli gondolrodipink és almu
beli lura jink is tiffra é, udves
föfösek és si. felséjed elöt ked
veser legenez.

Noha pedig az nap az ócl.
nyugvása után, minke fölé
ben hátt, de te Ur Jn á te sz: Lel.
keddel frivündet letünk
világo sírd meg, hogy ha sz: a
sz: fremeink elhunnt is
Lelk fremeink mind isz alud
te read viggizandk; hogy meg
ajjal gondolkodipink és alud
beli lura pink is tifford, idves
föfösek és sz: felföjed elöt ked
veser legenez.
Ez mi sz: oogen hogy te sz: v

for
in
ke
lay
de
re
be
be
re
be
te
m
re
ga
de
a
e
u
k
n
h

Er mied, gram re a re Juhndu a d.
Lufnagut a re fimo es, nlu. stand. hy
apd. Nijul dyis el. vlyp. Kinyam
Kielden. miedladiet aiged. los. ero
amdarin Jivord li Kynin. onigijm
a kird my verhalteret. es li ang li
ogehidit. vielden. Jue. des. vunt e
des. gi Jufstom. a re fimo. hallen
Ehizid. Jufstom. a re Jufstom
amigijm. onigijm. vielden. Lufn
gi fimo. vielden. aiged. mied
in. orit. ar. eland. Jufstom. es. v.
glo. hy. fimo. ang. re. eland. p.
Jufstom. a. onigijm. vielden. v.
es. fel. mied. hallen. vielden. v.
fimo. vielden. vielden. vielden.
re. vielden. vielden. vielden.
fimo. a. onigijm. vielden. v.
vielden. hy. a. onigijm. vielden. v.
vielden. vielden. vielden. vielden.
vielden. vielden. vielden. vielden.

amigijm

amigijm. es. orit. is. vielden. vielden.
vielden. vielden. vielden. vielden.
vielden. vielden. vielden. vielden.
vielden. vielden. vielden. vielden.
vielden. vielden. vielden. vielden.

23 Javan, Avij, velutis Jen 10
2. Juv filius Japhet, Jelm
2. Jeh 9 Jeh filius Javan dicitur
2. Jeh 9 Jeh.

23 Commlina Rabbina Dicant De
Chinar, arta, arta significat qua-
mor, Joco, ita vocat quinque mor
vix Jui, illie, habitant, Jristi Jem
poribus, ibiqz, sunt Circumcis, 904.
Alex, Eschol, Mambre, Abraham
Jtem 4. Matrona, Celebranda, fama,
ibz Sejular, Eva, Sara, Rebecca Len,
6 quatuor Patriarcha, Adam, Abra,
hah, Isac, Jacob.

Q³ R Benjamin, Tudeclensis
Gene. 46. 49. Dixit se. fuisse
In Machpelâ, quo Abraham sep-
lirâ Sarâ, dicit habere, illam
Sepulcrum. Jamjam feream ad
huc a Patriarchis factam, triplice
est. illam Sepulcrum, efficit. dicit
Intrasse in illam Sepulcrum. Tunc
nam, manum pendente. In prima & 2^a
nihil fuisse. In tertâ, autem sex
Sepulcrâ, Abrahami Jacobi. Jacobi
Sarae Rebecae, & Lea. fidei. Jacobi
Q³ Juramentum, Abrahami, manum
ferre. Ponere. manum sub femore
suo. Porrobat qd esset Ab-
rahami onus. omniâ sententia

Q³ Quatuor Claves sunt In
omnibus, quas non tradidit.
Reaverit, 1. Clavis Clavis, 2. Clavis
Clavis, sustentationis, 3. Clavis
Sepulchrorum, 4. Clavis Sterilitatis
Q³ Omnis osculatio, est ad faciendam
exceptis tribus quibus. 1. osculo
Magnificentiâ, 2. dignitatibus, Angis
Ex. 1. Sam. 10. 1
2. osculo occurrentis, Exod. 4. 27.
3. osculo separationis vel discessus
Ruth. 1. 14.
Q³ Theraphim, Idem dicitur & Enates
Qui ad, mundam amplificandamq. do-
mum. Item domum colebant
orum habebant secundum quoddam
ex Syria. Ex 17. votis, Theraphim
dicitur, qui item familiarem, abundare
faciunt.

73 Quinqz Civitates, & de
 lictis In quodam Spiritu
 Aegypti, Lingram Pansan
 Erit. fimo. Eft. 19 18. Perma
 nis, Galli, Britannia, Sclia
 Lancia.

S. Bernardj figu.

Religio Reverendissima, Ac
Ipsam Reverentissime,

Vulgar. Dign.

Cum vasi et Alvaria ligna
Aurej, erant Sacerdotes, Ar
Cum Aurea facta. Lignej
Qui Remis, Exoffior, et hom
Dolior

1. Gesele beyberet, soll e' zyn
 2. Farsatzbol, a mit, insonde Son
 3. A Hitzelwaa a Dalarabot
 4. A Lep Hurvat a Bordenbol
 5. A Felherden a affole Lemstumbol
 6. A harnig Brat a Jarlm perbol
 7. A Balas Kalmat a Lingrot
 8. Teyg zu Anyat kuhel glesyß
 9. A3 Jyghyß Bol gylöffig
 10. A Kerefse a ewel fye
 11. A Gargyß ve Paltner
 12. A Bwaryß a g walst.

Michaelis

Alleg. emblemat. a. J. 17
Christi. refect. gener. vultu
neg. iocundus erit.

Ex oblatione Praestantissimi

Humanissimi Dni

Joh. Doderij Doff

Pro J. 17

epistolam quondam Praestantissimi

scripsit ab A. 17

M. tua purpureos plures ex
ris coelo.

Corde sic ex puro, sic brevis aq. fr
gulus.

Alleg. emblemat. a. J. 17
neg. iocundus erit. a. J. 17
Ignis. a. J. 17
Mundus. a. J. 17
Zivil. a. J. 17